

jednající při náležitě pozornosti vyhnouti. V souhlasu s těmito zásadami stanoví § 54 osnovy tr. z.: »Jestliže kdo, dopustiv se skutku, zákonem za trestný prohlášeného, v omylu byl ohledně okolností, jež ku zákonné povaze skutku náležejí a trestnost zvyšují, nelze mu tyto okolnosti přičísti. Na spáchání činu z nedbalosti lze předchozí zásady jen potud použiti, pokud omyl nebyl nedbalostí zaviněn. Měl-li čin následky v zápětí, jež vinník v čas spáchání činu předvídati nemohl a jež po činu odstraniti nebylo v moci jeho, nemůže trestán býti dle přísnějších zásad trestních, které by místa měly na základě nastalých následků.«

4. Zvláště jest uvéstí ještě případy omylu, jak ve vědě tak i v zákonodárství různě posuzované, totiž omyl v předmětu (*error in objecto*) a odchýlení se v jednání (*aberratio ictus, actus*).

a) Omyl v předmětu tu jest, když pachatel jedná oproti objektu, jenž je způsobilým, by na něm čin vykonán byl, na př. vražda, avšak mylí se ohledně jistého znaku objektu toho, pro povahu skutku nepodstatného, na př. pokládá osobu *A* v šeru za osobu *B* a ji zavraždí. Tento omyl, jenž týká se pohnutky jednání, nemá žádného významu v trestním právu; neboť pachatel chtěl v okamžiku, kdy čin vykonal, dotyčný objekt zničití a také skutečně proti němuž útok namířil. Jest tedy lišiti dle různosti okolností dokonáný a nedokonáný zločin (pokus zločinu) (§ 134 tr. z. »jeho nebo jiného člověka smrt«), kterýž také strůjci přičítán býti má v případě, kde pachatel jednal z návodu; vždyť přece omyl, jehož se pachatel dopustil, zodpovědnost strůjcovu právě tak málo může omeziti, jako kdyby jemu samému při bezprostředním výkonu činu onen omyl se naskytl (rozh. kas. dvoru dne 2. června 1882 č. 460).

b) S jiného hlediska sluší posuzovati případ t. zv. *aberratio ictus* t. j. případ, kde skutek nespáchán na objektu, proti němuž úmyslně byl namířen, nýbrž na jiném, však ku spáchání dotyčného zločinu stejně příhodném předmětu, na př. *A* střílí v úmyslu jej usmrtiti na *B*, chybí jej a zasáhne *C*. V tomto případě nemůže býti řeči o úmyslném provedení zločinu, spíše tu hledati lze pokus vraždy na objektu, proti němuž úmysl směřoval (tedy *B*). Dle našeho trest. zákona § 134 má se vražda i v případě *aberratio* za dokonanou (»jeho nebo jiného člověka smrt«), kteréžto ustanovení ale, jakožto výjimečné, na jiné zločiny použiti se nedá (roz. nejv. dvoru s. ze dne 3. pros. 1836 č. 11440, kn. jud. č. 1. sb. »Glaser«, I., č. 774).

Omyl v trest. právu důchodkovém).

Omyl jest okolností polehčující (§ 92 č. tr. z. důch.). Při jednotlivých přestupcích má omyl za následek také, že je dlužno posuzovati jako zkrácení důchodkové nižšího stupně, jako na př. jestliže jsou okolnosti takové, že záznamy živnostníků nesouhlasí s listinami, jimi vydanými ohledně zboží kontrole podrobeného, a tento stav pouze na omylu spočívá, podléhá pouze trestům v § 391 tr. z. důch. uvedeným (od 2—50 zl.). Za původce přestupku důchodkového pokládá se však také ten, kdo použiv omylu ku spáchání přestupku jiného pohnul (§ 173 tr. z. důch.). Omyl konečně může býti také důvodem, by zákonem přisouzený trest byl prominut a to v tom případě, když pachatel nebo spoluvinník osobou jinou ku spáchání přestupku byl pohnut tím, že v něm omyl vzbuzen byl, a když tento ve 14 dnech na to úřadu, způsobem, jak § 477 tr. z. důch. nařizuje, o přestupku učiní oznámení.